

SCHRIJFWIJZER

GESLOTEN VRAGEN

Inhoud

1	Inleiding	4
2	Vraagvormen	5
3	Format per vraagtype	12
3.1	MC-vraag	12
3.2	Fill in blanks, Numeric	12
3.3	Multiple response	12
3.4	Ranking	13
3.5	Matchingsvraag:	13
3.6	Matrix	13
3.7	Drag and drop	13
4	Uitgangspunten	14
4.1	Een item bestaat uit een stam, sleutel(s) en afleider(s).	14
4.2	Het item heeft een duidelijke relatie met de eind- of toetsterm.	14
4.3	Het item doet recht aan de taxonomiecode	14
4.4	De gehele toets is afgestemd op de toetsmatrijs en/of examenprogramma.	15
5	Kwaliteitseisen en constructietips	16
5.1	Relevantie	16
5.2	Objectiviteit	16
5.3	Specificiteit	16
5.4	Efficiëntie	16
5.5	Presentatie en afbeeldingen	16
5.6	Tips voor het construeren van gesloten vragen	17
6	De stam	17
6.1	De stam begint met een hoofdletter, bevat een vraag en sluit af met een vraagteken of bevat een opdracht en sluit af met een punt.	17
6.2	De stam bevat maar één vraag.	17
6.3	De stam bevat alle voor de vraag benodigde/relevante informatie.	18
6.4	De stam bevat geen overbodige informatie	18
6.5	De stam is herkenbaar en aantrekkelijk.	18
6.6	De stam is niet voor meerdere interpretaties vatbaar	18
6.7	De stam bestaat niet uit meerdere stellingen	19
6.8	De stam bevat geen dummyvraag	19

6.9	De stam bevat geen aanvulzin of invulzin.	20
6.10	De stam vraagt niet naar een mening.	20
6.11	De stam bevat geen strikvraag.	21
6.12	De stam is positief geformuleerd.	21
6.13	De stam bevat geen (taalkundige) aanwijzingen richting het goede antwoord.	22
6.14	De stam en de layout:	22
7	De alternatieven.	23
7.1	De alternatieven beginnen met een hoofdletter en eindigen met een punt, behalve als ze uit een getal bestaan.	23
7.2	Alle alternatieven geven een antwoord op de vraag.	23
7.3	Eén alternatief is duidelijk het juiste antwoord en de afleiders misleiden niet.	23
7.4	De alternatieven bestaan niet uit dummyvariabelen.	24
7.5	De alternatieven overlappen elkaar niet.	24
7.6	Alle alternatieven zijn plausibel.	25
7.7	De alternatieven sluiten qua grammatica en inhoud aan op de vraag uit de stam. .	26
7.8	De alternatieven zijn qua lengte en specificiteit ongeveer gelijk.	26
7.9	De alternatieven zijn qua woordgebruik, grammaticale constructie en formulering onderling vergelijkbaar.	26
7.10	Ja/Nee en Juist/onjuist-vragen hebben slechts twee alternatieven; Ja-Nee of Juist-Onjuist.	27
7.11	De alternatieven zijn, waar mogelijk, positief geformuleerd.	28
7.12	De alternatieven (of stelling in de stam) bevatten geen absolute of vage formuleringen.	28
7.13	De afleiders staan in een logische volgorde.	28
8	Taalgebruik.	29
8.1	Schrijf items gericht op taalniveau B1 (of 2F).	29
8.2	Gebruik grammaticaal juiste zinnen, de juiste interpunctie, en de correcte spelling. 29	
8.3	Maak korte zinnen.	29
8.4	Vermijd tussenzinnen en samengestelde zinnen (hoofdzin + bijzin).	29
8.5	Gebruik zo veel mogelijk een actieve formulering.	29
8.6	Maak consequent gebruik van de aanspreektitel (u of je/jij).	30
8.7	Vermijd laagfrequente woorden (niet vaak voorkomende woorden) en formele taal. 30	
8.8	Gebruik één woord voor één begrip (toetstermen zijn hierbij leidend).	30

8.9	Pas op met merknamen.	30
8.10	Gebruik geen grappig bedoelde persoonsnamen, merk of bedrijfsnamen, varieer het gebruik van namen (laat het een afspiegeling van de Nederlandse samenleving zijn) en gebruik altijd een voor- en achternaam.....	30
8.11	Vermijd het gebruik van afkortingen tenzij het om relevant jargon of algemeen bekende afkortingen (zoals AOW) gaat.	31
9	Richtlijnen voor het ontwikkelen van een casus	31
10	Gebruikte literatuur	33

1 Inleiding

In deze schrijfwijzer vindt u richtlijnen voor het schrijven van gesloten vragen. Zowel de vorm, als de taal- en toetstechnische aspecten van het item komen in deze schrijfwijzer aan bod.

Het project Toets BaBe Surf stelt onder andere de volgende eisen aan items:

- Items moeten voldoen aan de toetstermen die van toepassing zijn.
- Items moeten recht doen aan de taxonomiecode (recht doen aan het werkwoord in de toetsterm)
- Items moeten eenduidig, goed leesbaar en begrijpelijk zijn voor de kandidaten. Het item moet kennis van de stof toetsen en geen leesvaardigheid.
- Items mogen niet letterlijk uit een lesboek overgenomen zijn.

Het taalniveau: het is goed om rekening te houden met het taalniveau van de doelgroep. Bij het toetsen van kennis of vaardigheid mag het taalniveau geen onnodige belemmering zijn. Over het algemeen is niveau B2 een goed uitgangspunt bij het schrijven van HBO-examens.

2 Vraagvormen

Gesloten vraagvormen kun je onderscheiden in vragen waarbij de kandidaat:

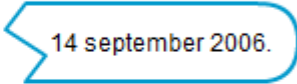

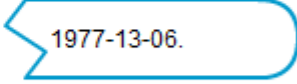

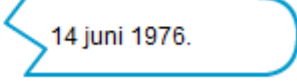
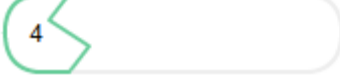
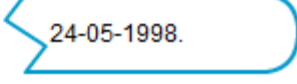

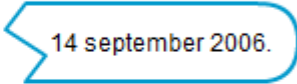

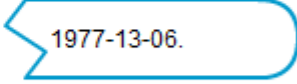

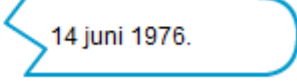
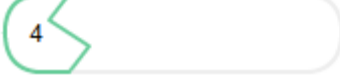
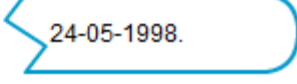

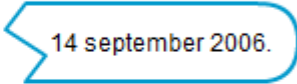

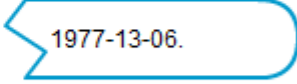

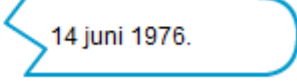
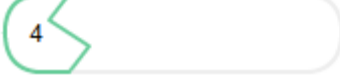
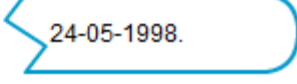
1. Zelf een antwoord formuleert.
 - a. Kort-antwoordvraag
2. Kiest tussen verschillende antwoordmogelijkheden.
 - a. Meerkeuzevraag
 - b. Ja/nee of waar/onwaar vraag
 - c. Meer-uit-meervraag
3. Een bewerking uitvoert met verschillende antwoordmogelijkheden.
 - a. Rangschik of herordeningsvraag
 - b. Combinatievraag
 - i. Matching/keuzelijst
 - ii. Knowledge matrix/keuzelijst
 - iii. Drag en drop vraag

In onderstaande tabel zijn voorbeelden van de verschillende vraagtypen opgenomen. De voorbeelden komen uit de Examenbank voor de particuliere opleiders. Naast de voorbeelden zijn de kenmerken en gebruiksmogelijkheden van de vraagtypen beschreven en de verschijningsvorm in het toetservicesysteem QMP.

Gesloten vraagvormen		
Vraagtype en verschijningsvorm in QMP	Kenmerken antwoord en gebruiksmogelijkheden	Voorbeelden
1.a.Kort-antwoordvraag, in QMP: ○ Fill in blanks ○ Numeric	Kenmerken antwoord: ○ Er is maar één goed antwoord. ○ Sleutel bestaat uit een of twee woorden (fill in blanks) of ○ sleutel bestaat uit een getal (numeric). Geschikt voor: ○ Journaliseeropdracht ○ Berekening maken ○ Naam van een regeling	<div style="border: 2px solid blue; padding: 10px;"> <p>Fill in blanks</p> <p>Hoe heet de regeling waarbij de btw wordt berekend over de winst?</p> <p><input type="text"/> regeling</p> </div>

	<p>noemen</p> <p>N.B. Alle goede antwoorden moeten exact worden gedefinieerd (bv. incl. toegestane typefouten)</p>	<p><u>Numeric</u></p> <p>Balans is een industriële onderneming en maakt weegschalen voor pakketten. De directie heeft voor komend jaar de volgende gegevens verzameld:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Normale bezetting: 1000 stuks • Begrote bezetting: 980 stuks • Totale constante fabricagekosten per jaar: € 100.000,= • Totale variabele fabricagekosten komend jaar: € 49.000,= <p>Bereken de fabricagekostprijs voor komend jaar in hele euro's.</p> <p>€ <input type="text"/>,=</p> <p><u>Fill in blanks</u></p> <p>Rijwielgroothandel Joris de Boer is gespecialiseerd in de verkoop van sportfietsen. De fietsen worden voornamelijk aan fietswinkels verkocht en een enkele keer aan particulieren. Joris de Boer koopt zijn fietsen direct van de fabriek. Tevens verkoopt hij ook diverse onderdelen en accessoires.</p> <p>De groothandel koopt in de maand maart bij een leverancier 20 racefietsen. De fietsen kosten € 500,= per stuk exclusief btw. Verder worden er bij een andere leverancier diverse racefietsonderdelen gekocht. Trappers: 100 stuks à € 10,=, fietsbellen: 1000 stuks à € 2,= en fietssloten: 25 stuks à € 25,=. Alle prijzen zijn exclusief btw.</p> <p>Journaliseer de aankoop van de racefietsen.</p> <table border="1" data-bbox="566 1153 941 1310"> <thead> <tr> <th>rekeningnr</th> <th>debet</th> <th>credit</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td><input type="text"/></td> <td><input type="text"/></td> <td><input type="text"/></td> </tr> <tr> <td><input type="text"/></td> <td><input type="text"/></td> <td><input type="text"/></td> </tr> <tr> <td><input type="text"/></td> <td><input type="text"/></td> <td><input type="text"/></td> </tr> </tbody> </table>	rekeningnr	debet	credit	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
rekeningnr	debet	credit												
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>												
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>												
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>												
<p>2.a Meerkeuze- vraag</p>	<p>Kenmerken antwoord: ○ 1 sleutel en 2 of meer afleiders</p>	<p><u>Multiple Choice</u></p> <p>Er zijn producten afgeleverd bij de afdeling expeditie van het bedrijf waar u werkt. U krijgt een kopie van het bewijs van de afgeleverde producten. Hoe heet dit bewijs?</p> <p>☐ Kasstuk.</p> <p>☐ Inkoopfactuur.</p> <p>☐ Pakbon.</p>												

<p>2.b Ja/nee of waar/onwaar vraag</p>	<p>Kenmerken antwoord:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ 1 sleutel en 1 afleider <p>Geschikt voor:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Het beoordelen van een stelling of een bewering ○ Vragen waarop antwoord ja of nee is <p>Een set van deze vragen kan als cluster worden opgenomen om te beoordelen of kandidaat meerdere eigenschappen of kenmerken van een bepaald begrip of regel beheerst. Er is dan sprake van een matrixvraag.</p>	<p>Is de volgende bewering juist of onjuist?</p> <p>Een onroerend goed als onderpand is een kenmerk van een hypothecaire lening.</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Onjuist. ☐ Juist.
<p>2.c Meer-uit-meervraag, in QMP multiple response</p>	<p>Kenmerken antwoord:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Meerdere sleutels en meerdere afleiders <p>Geschikt voor:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Vragen waarbij meerdere antwoorden mogelijk zijn <p>Advies om het aantal alternatieven dat tot de sleutel behoort gelijk te houden aan het aantal</p>	<p>Multiple response</p> <p>Welke stukken horen in een onderwerpdossier?</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Resultaat van beoordelingsgesprek. ☐ Brochures over randapparatuur. ☐ Salarisstrook. ☐ Brochures over computermeubels. ☐ Informatie over het internet. ☐ Catalogus van software. ☐ Pensioenoverzicht. ☐ Overzicht ziekteverzuim.

	afleiders. Richtlijn is max. 8 alternatieven.																			
3.a Rangschik- of herordening s-vraag, in QMP: ○ Ranking (met of zonder grafic) ○ Keuzelijst (pull down)	Kenmerken antwoord: ○ Bestaat alleen uit sleutels Geschikt voor het rangschikken van: ○ Namen op alfabetische volgorde ○ Zaken of gebeurtenisse n in chronologisch e volgorde ○ Aantal stappen in een (oplos)proces	<div style="border: 1px solid blue; padding: 10px; margin-bottom: 20px;"> <p>Ranking</p> <p>Zet onderstaande data op chronologische volgorde.</p> <p>Drag the options on the right to match the choices on the left</p> <table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="text-align: center; width: 50%;"></td> <td style="text-align: center; width: 50%;"></td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;"></td> <td style="text-align: center;"></td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;"></td> <td style="text-align: center;"></td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;"></td> <td style="text-align: center;"></td> </tr> </table> </div> <div style="border: 1px solid blue; padding: 10px;"> <p>Ranking</p> <p>Geeft de juiste volgorde van de elementen van het inkoopproces aan.</p> <table style="width: 100%;"> <tr> <td>Betaling</td> <td><input type="text" value=""/></td> </tr> <tr> <td>Levering</td> <td><input type="text" value=""/></td> </tr> <tr> <td>Inkooporder</td> <td><input type="text" value=""/></td> </tr> <tr> <td>Bestelling</td> <td><input type="text" value=""/></td> </tr> <tr> <td>Factuur</td> <td><input type="text" value=""/></td> </tr> </table> <div style="margin-left: 150px;"> <input type="list" value="1"/> <input type="list" value="2"/> <input type="list" value="3"/> <input type="list" value="4"/> <input type="list" value="5"/> </div> </div>									Betaling	<input type="text" value=""/>	Levering	<input type="text" value=""/>	Inkooporder	<input type="text" value=""/>	Bestelling	<input type="text" value=""/>	Factuur	<input type="text" value=""/>
																				
																				
																				
																				
Betaling	<input type="text" value=""/>																			
Levering	<input type="text" value=""/>																			
Inkooporder	<input type="text" value=""/>																			
Bestelling	<input type="text" value=""/>																			
Factuur	<input type="text" value=""/>																			
3.b Combinatie- vraag, in QMP:	Kenmerken antwoord: ○ Bestaat alleen uit sleutels																			

<p>i matching of keuzelijst</p>	<p>Geschikt voor:</p> <ul style="list-style-type: none"> o Het koppelen van een kenmerk aan een gegeven voorbeeld of situatie 	<p>Matching</p> <p>In het verkoopproces is het belangrijk om de verkoopmotieven van je klant te kennen. Koppel onderstaande verkoopmotieven aan de voorbeelden.</p> <p>Drag the options on the right to match the choices on the left</p> <div style="display: flex; justify-content: space-between; align-items: flex-start;"> <div style="width: 60%;"> <p>Achmed vindt het belangrijk dat zijn mobieltje het altijd doet.</p> <p>Michel is altijd op zoek naar de leukste koopjes.</p> <p>Clarissa wil graag indruk maken op haar vrienden met de nieuwe sportschoenen.</p> <p>Pieter vindt het prettig om zijn pizza's thuisgebracht te krijgen.</p> </div> <div style="width: 35%;"> <p>Status.</p> <p>Prijs.</p> <p>Zekerheid.</p> <p>Comfort.</p> </div> </div>																					
<p>3.b.ii Matrixvraag, in QMP Knowledge matrix of pul down list</p>	<p>Kenmerken antwoord:</p> <ul style="list-style-type: none"> o Bestaat uit sleutels en afleiders <p>Geschikt voor:</p> <ul style="list-style-type: none"> o Kennis van diverse aspecten o Grote hoeveelheden gelijksoortige informatie 	<p>Knowledge matrix</p> <p>Komen onderstaande gegevens in het grootboek voor?</p> <table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 40%;">Omschrijving</td> <td style="width: 10%;">☐ ja</td> <td style="width: 10%;">☐ nee</td> </tr> <tr> <td>Geboortedatum</td> <td>☐ ja</td> <td>☐ nee</td> </tr> <tr> <td>Boekingsperiode</td> <td>☐ ja</td> <td>☐ nee</td> </tr> <tr> <td>Telefoonnummer</td> <td>☐ ja</td> <td>☐ nee</td> </tr> </table> <p>Knowledge matrix</p> <p>Ahmet Mans heeft een fabriek die koffiezetapparaten maakt. Ahmet huurt het bedrijfspand. Hij koopt de benodigde onderdelen in bij een groothandel. De machines in de fabriek heeft hij vorig jaar gekocht.</p> <p>Geef van de volgende kosten van de fabriek aan of ze vast of variabel zijn.</p> <table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 60%;">Kosten onderdelen.</td> <td style="width: 20%;">☐ Vast.</td> <td style="width: 20%;">☐ Variabel.</td> </tr> <tr> <td>Afschrijvingskosten machines.</td> <td>☐ Vast.</td> <td>☐ Variabel.</td> </tr> <tr> <td>Huurkosten bedrijfspand.</td> <td>☐ Vast.</td> <td>☐ Variabel.</td> </tr> </table>	Omschrijving	☐ ja	☐ nee	Geboortedatum	☐ ja	☐ nee	Boekingsperiode	☐ ja	☐ nee	Telefoonnummer	☐ ja	☐ nee	Kosten onderdelen.	☐ Vast.	☐ Variabel.	Afschrijvingskosten machines.	☐ Vast.	☐ Variabel.	Huurkosten bedrijfspand.	☐ Vast.	☐ Variabel.
Omschrijving	☐ ja	☐ nee																					
Geboortedatum	☐ ja	☐ nee																					
Boekingsperiode	☐ ja	☐ nee																					
Telefoonnummer	☐ ja	☐ nee																					
Kosten onderdelen.	☐ Vast.	☐ Variabel.																					
Afschrijvingskosten machines.	☐ Vast.	☐ Variabel.																					
Huurkosten bedrijfspand.	☐ Vast.	☐ Variabel.																					

		<p><u>Pull-down list</u></p> <p>Hoe heten onderstaande materialen die je kunt gebruiken</p> <p>The first image shows a light blue folder with a white sheet of paper on top that has the number '7' and some text. The second image shows a row of four ring binders, two black and two red. The third image shows two white labels with a blue horizontal line and a small hole at the top.</p> <p>Below each image is a pull-down menu:</p> <ul style="list-style-type: none"> Under the first image: an empty pull-down menu. Under the second image: an empty pull-down menu. Under the third image: a pull-down menu with the following options: <ul style="list-style-type: none"> Datummap. Hechtmap. L-map. Ordner. Rugetiket. (highlighted) Showmap. Snelhechter. Tijdschriftencassette.
<p>3.b.iii Sleepvraag, in QMP Drag en drop</p>	<p>Kenmerken antwoord: o Een of meerdere sleutels</p> <p>Kandidaat sleept een of meerdere</p>	

onderdelen naar de juiste plaats op een afbeelding, tabel of grafische weergave.

- Geschikt voor:
- Het begrip van tabellen of grafische schema's zoals bijvoorbeeld een balans, of grafiek met omzetcijfers
 - Het begrip van afbeeldingen of documenten zoals een inkoopfactuur, of een overeenkomst

LET OP: bij gebruik van drag and drop kunnen er maximaal 4 alternatieven gebruikt worden! (anders dan het voorbeeld hiernaast doet vermoeden)

Drag and drop

Handelsonderneming Dijk wil de balansposten vermelden op een liquiditeitsbalans. Sleep de volgende balansposten onder de juiste kopjes op de liquiditeitsbalans:

<u>Vaste activa (VA)</u>	<u>Eigen vermogen (EV)</u>
<u>Vlottende activa (VLA)</u>	<u>Vreemd vermogen lang (VVL)</u>
	<u>Vreemd vermogen kort (VVK)</u>

Crediteuren	Debiteuren
Gebouwen	Liquide middelen
Voorraad goederen	

3 Format per vraagtype

Elke vraag kan voorafgegaan worden door een inleiding. Voeg alleen een inleiding toe als deze een duidelijke functie heeft: vraag aantrekkelijker, herkenbaarder maken of ter illustratie. Als een inleiding niets toevoegt, laat deze dan weg. Hieronder staat per vraagtype welke onderdelen verplicht aangeleverd dienen te worden.

3.1 MC-vraag

Vraag/opdracht: formuleer hier zoveel mogelijk een vraag tenzij een opdracht beter bij de toetsterm past.

Invulinstructie voor de kandidaat: Kies het juiste antwoord.
Antwoordalternatieven: markeer de sleutel

Feedback: Leg bij elke afleider uit waarom dit antwoord fout is. Niet: dit is een fout antwoord o.i.d.

3.2 Fill in blanks, Numeric

Vraag/opdracht: Bij een taxonomie 'toepassen' een opdracht hanteren. Bv: bereken de fabricagekostprijs voor komend jaar in hele euro's. Formuleer in vragende vorm als dit beter bij de toetsterm past.

Invulinstructie voor de kandidaat: Vul het juiste antwoord hieronder in.

Feedback: Geef het juiste antwoord en leg uit waarom dit het enige juiste antwoord is. Indien mogelijk voeg toe waarom te verwachte foute antwoorden niet goed zijn.

3.3 Multiple response

Vraag/opdracht: formuleer hier zoveel mogelijk een vraag tenzij een opdracht beter bij de toetsterm past.

Invulinstructie voor de kandidaat: er kunnen meerdere antwoorden goed zijn. Kies de juiste antwoorden.

Antwoordalternatieven: markeer de goede antwoorden

Feedback: Leg bij elke afleider uit waarom dit antwoord fout is. Niet: dit is een fout antwoord o.i.d.

3.4 Ranking

Vraag/opdracht: formuleer deze zoveel mogelijk in de vorm van een opdracht.
Voorbeeld: Zet de fasen in de juiste chronologische volgorde.

Invulinstructie voor de kandidaat: Versleep <....> zodat de juist volgorde ontstaat.

Feedback: Geef hier het juiste antwoord weer. Leg zoveel mogelijk uit waarom de volgorde moet zijn zoals weergegeven.

3.5 Matchingsvraag:

Vraag/opdracht: formuleer in de vorm van een opdracht. Voorbeeld: Maak de juiste combinaties van verkoopmotieven en voorbeelden.

Invulinstructie voor de kandidaat: Sleep de <...kolom2...> naar de <juiste/bijpassende etc.> <...kolom1...> Voorbeeld: Sleep de voorbeelden naar de bijpassende verkoopmotieven.

Alternatieven: Plaats de alternatieven in de juiste combinatie.

Feedback: Geef hier het juiste antwoord weer. Leg zoveel mogelijk uit waarom de combinaties moeten zijn zoals weergegeven.

3.6 Matrix

Vraag: formuleer hier zoveel mogelijk een vraag tenzij een opdracht beter bij de toetsterm past. Voorbeeld: Komen onderstaande gegevens in het grootboek voor?
Invulinstructie voor de kandidaat: Kies de juiste antwoorden.

Alternatieven: Markeer de juiste antwoorden

Feedback: Geef per foute rij aan waarom dit antwoord fout is.

3.7 Drag and drop

Vraag: formuleer in de vorm van een vraag. Voorbeeld: waar horen de balansposten te staan?

Invulinstructie voor de kandidaat: Sleep <....> <naar/onder> <....> Voorbeeld: Sleep de volgende balansposten onder de juiste kopjes op de liquiditeitsbalans.

Alternatieven: Geef de alternatieven weer en geef daarnaast aan wat de juiste plaatsing is.

Feedback: Geef hier de juiste antwoord weer. Leg zoveel mogelijk uit waarom de volgorde moet zijn zoals weergegeven.

4 Uitgangspunten

4.1 Een item bestaat uit een stam, sleutel(s) en afleider(s).

Item	Een item bestaat uit de stam, sleutel(s) en afleider(s).
Stam	De vraag.
Alternatief	Een antwoordmogelijkheid.
Sleutel	Het goede antwoord.
Afleider	Een alternatief dat <u>niet</u> het goede antwoord is.

Stam:	Wat is een primaire kleur?
Alternatieven:	a. Groen. b. Rood. c. Paars.

4.2 Het item heeft een duidelijke relatie met de eind- of toetsterm.

Schrijf de items op basis van de toetsterm (ook wel eindterm geheten). De toetsterm is een omschrijving van hetgeen de kandidaat moet weten of kunnen en geeft dus aan wat u met het item wilt toetsen.

De toetsterm kan voorzien zijn van een toelichting. Deze kunt u gebruiken als inspiratie of ondersteuning.

4.3 Het item doet recht aan de taxonomiecode.

Mogelijk is de toetsterm voorzien van een taxonomiecode. Deze specificeert het type kennis of vaardigheid die van de kandidaat wordt gevraagd.

Uitgaande van een aangepaste taxonomie van Bloom worden de volgende codes gebruikt:

- F = feitelijke kennis
- B = Begrip
- Tp = Toepassing (procedures)
- Ti = Toepassing (inzicht)

Zie onderstaande tabel voor de werkwoorden of woordgroepen die bij de codes horen.

Feitelijke kennis	Begrip	Tp	Ti
Aanwijzen	Verklaren	<i>Toepassen</i>	<i>Toepassen inzicht:</i>
Benoemen	Uiteenzetten waarom	<i>procedure:</i>	Adviseren
Beschrijven	Uitleggen	Aflesen	Analyseren

Definitie geven van Formuleren Noemen Omschrijven Opnoemen Opsommen Voorbeelden noemen	waarom/hoe Uitleggen wat de verschillen zijn Uitleggen wat de overeenkomsten zijn Uitleggen wat de samenhang is tussen Uitleggen waarom iets een voorbeeld is (van een bepaald verschijnsel)	Bedienen Bepalen Berekenen Categoriseren Classificeren Coderen Combineren Controleren Indelen Maken Ontwerpen Opzoeken Raadplegen Registreren Samenstellen Selecteren Toepassen Uitrekenen Vaststellen Vergelijken Vorbereiden	Beoordelen Bewijzen Concluderen Diagnosticeren Voorbeelden bedenken
---	--	--	--

Zorg ervoor dat de vraag recht doet aan het type activiteit dat in het werkwoord wordt uitgedrukt.

Toetsterm: De kandidaat kan de winst berekenen (op basis van aangeleverde gegevens).

Foute stam: Wat is de juiste methode om de winst te berekenen? (Deze stam bevraagt niet de vaardigheid berekenen, maar vraagt naar kennis.)

Goede stam: Hoe hoog is de behaalde winst?

Goede stam: Bereken de behaalde winst.

4.4 De gehele toets is afgestemd op de toetsmatrijs en/of examenprogramma.

In de toetsmatrijs en/of examenprogramma is minimaal het volgende vastgelegd:

- Toetstermen
- Per toetsterm: taxonomie en aantal items/weging
- Toetsvorm (en/of vraagvorm per toetsterm)
- Totaal aantal items
- Toegestane hulpmiddelen/voorzieningen
- Toetsduur
- Cesuur

De (minimale) toetsduur is afgestemd op het aantal items en de gebruikte vraagvormen. Voor de antwoordtijd kan de volgende vuistregel gehanteerd worden:

- Twee alternatieven (zoals juist/onjuist vraag): 50 sec.
- Drie alternatieven: 60 sec.
- Vier alternatieven: 75 sec.

Controleer na het samenstellen van de toets of de aangegeven toetsduur toereikend is voor beantwoording van de items uit de toets. Uit praktische overwegingen kan de toetsduur naar boven afgerond worden tot hele of halve uren.

5 Kwaliteitseisen en constructietips

Ieder item moet voldoen aan onderstaande algemene kwaliteitseisen. De hoofdstukken 5, 6 en 7 zijn te beschouwen als een verdere detaillering van deze kwaliteitseisen.

5.1 Relevantie

Een vraag moet relevant zijn voor wat we willen meten en moet (dus) betrekking hebben op datgene wat de kandidaten moeten beheersen. Als elke vraag ontwikkeld wordt op basis van een toetsmatrijs, wordt de relevantie gewaarborgd. Daarmee zijn de toetsvragen ook op het juiste niveau.

5.2 Objectiviteit

Deskundigen moeten het (onder alle omstandigheden) eens zijn over het juiste antwoord en foute antwoorden op de vraag. De sleutel moet dus ondubbelzinnig het enige juiste antwoord zijn. Het vragen naar de mening van een kandidaat ('Wat vind jij...?' of 'Wat zou jij doen als...?') is in principe nooit objectief en ieder antwoord is juist.

5.3 Specificiteit

Alleen de kandidaat die de stof goed beheerst, moet de vraag goed kunnen beantwoorden. De vraag moet eenduidig zijn en mag geen onbedoelde aanwijzingen bevatten die het juiste antwoord 'verraden'.

5.4 Efficiëntie

De vraag moet op zo efficiënt mogelijke wijze de kennis van de kandidaat meten. Gebruik heldere, eenvoudige taal en geef alleen de informatie die nodig is om de vraag te beantwoorden. Voorkom dus dat onbedoeld de leesvaardigheid van de kandidaat een rol speelt bij de beantwoording van de vragen. Maak de vraag niet moeilijker door het geven van informatie die alleen als doel heeft om de kandidaat in verwarring te brengen of af te leiden van het juiste antwoord.

5.5 Presentatie en afbeeldingen

Gebruik juiste en duidelijke verwijzingen naar teksten of afbeeldingen in een helder en leesbaar lettertype.

Het gebruik van afbeeldingen kan in bepaalde gevallen duidelijker zijn dan alleen omschrijvingen. Gebruik alleen afbeeldingen en grafieken als het zinvol is, dat wil zeggen als ze noodzakelijk zijn voor een goed begrip van de vraag of voor de beantwoording daarvan.

5.6 Tips voor het construeren van gesloten vragen

- Selecteer een toetsterm en een vraagvorm (zie H2) die hierbij past.
- Formuleer eerst de vraag van de stam als een open vraag die ook zonder antwoordmogelijkheden te beantwoorden is.
- Formuleer eerst het juiste antwoord op de vraag en daarna een aantal afleiders.
- Gebruik als afleiders bekende problemen met de leerstof en veel voorkomende fouten. Gebruik alleen plausibele afleiders, dat wil zeggen afleiders waarvan verwacht kan worden dat kandidaten die ook werkelijk zullen kiezen.
- Maak gebruik van direct en helder Nederlands en raadpleeg daarbij de toetsregels (zie H5 en 6) en de taaladviezen (zie H8).
- Beantwoord de vraag enige tijd na constructie zonder naar de antwoordmogelijkheden te kijken. Pas de vraag aan als u het antwoord niet kunt geven.
- Laat de vraag beantwoorden door een collega-toetsontwikkelaar.

6 De stam

6.1 De stam begint met een hoofdletter, bevat een vraag en sluit af met een vraagteken of bevat een opdracht en sluit af met een punt.

6.2 De stam bevat maar één vraag.

U weet anders niet waarom een kandidaat een vraag goed of fout heeft.

Fout: Een verkoopgesprek bestaat uit een aantal fases.

Welke fases zijn dat en in welke volgorde worden ze uitgevoerd?

- *De alternatieven bestaan uit een mix van foute/goede fases in een foute/goede volgorde.*

Er wordt in één vraag zowel gevraagd naar de fases als naar de volgorde van deze fases. Het is beter is om de vraag te splitsen in twee vragen; één over de fases en één over de volgorde van de fases. Deze twee vragen kunnen dan natuurlijk niet in één toets voorkomen.

6.3 De stam bevat alle voor de vraag benodigde/relevante informatie.

Zet de belangrijke gegevens in de stam en vermijd dat aanvullende informatie in de alternatieven wordt gegeven.

Fout: In box 3 betaalt u vermogensrendementsheffing.

Hoeveel procent is dat?

- a. 1,2% over het gemiddelde netto-vermogen*
- b. 4% over het gemiddelde netto-vermogen.
- b. 30% over het gemiddelde netto-vermogen

Het gemiddelde netto-vermogen is aanvullende informatie die beter in de stam kan worden opgenomen.

Goed: In box 3 betaalt u vermogensrendementsheffing.

Hoeveel procent is dat over het gemiddelde netto-vermogen?

- a. 1,2% *
- b. 4%
- b. 30%

6.4 De stam bevat geen overbodige informatie.

Niet relevante informatie in de stam kost de kandidaat onnodig veel leestijd. U toetst dan of de kandidaat belangrijke informatie uit de tekst kan selecteren terwijl u alleen de toetsterm wilt bevragen.

6.5 De stam is herkenbaar en aantrekkelijk.

De kandidaat raakt meer betrokken bij de tekst als de afstand tussen de tekst en lezer klein is. De tekst wordt dan beter gelezen.

De leesbaarheid en begrijpelijkheid van een vraag kunt u verhogen door:

- de vraag persoonlijk te maken.

Fout: Iemand sluit een verzekering af.

Goed: Jan Hoekstra sluit een verzekering af.

Fout: Een consument kan risico lopen ten aanzien van zijn toekomstig vermogen.

Goed: U kunt als consument risico lopen ten aanzien van uw toekomstig vermogen.

- de vraag concreet te maken met een functionele casus.

Fout: In welke situatie is, voor het incasseren van een vordering, altijd de tussenkomst van een rechter nodig?

Goed: Een bedrijf wil een vordering incasseren. Wanneer is de tussenkomst van de rechter nodig?

6.6 De stam is niet voor meerdere interpretaties vatbaar.

Zorg ervoor dat de vraagstelling objectief en eenduidig is.

Fout: Welke provincie is het grootst?

- a. Friesland
- b. Gelderland
- c. Zuid-Holland.

Onduidelijk is of het hier gaat over oppervlakte (sleutel b) of bijvoorbeeld over het inwoneraantal (sleutel c).

6.7 De stam bestaat niet uit meerdere stellingen.

Het gebruik van stellingen maakt de tekst moeilijk leesbaar en te begrijpen. Bij stellingvragen worden ook vaak meerdere vragen ineen gesteld.

Fout:

1. *Een caféhouder is strafbaar, als hij alcoholhoudende drank verkoopt aan iemand die in kennelijke staat van dronkenschap verkeert.*
2. *Openbare dronkenschap is strafbaar.*
 - a. *Alleen stelling 1 is juist.*
 - b. *Alleen stelling 2 is juist.*
 - c. *Beide stellingen zijn juist.*
 - d. *Beide stellingen zijn ONJUIST.*

Één stelling mag wel:

1. *Alleen buiten openbare gelegenheden mag gerookt worden.*
 - a. *Juist.*
 - b. *Onjuist.*

6.8 De stam bevat geen dummyvraag.

Een dummyvraag/wat-is-juist-vraag is zo open dat de kandidaat de vraag niet kan beantwoorden zonder de antwoorden eerst te lezen. Verder bevat een wat-is-juist-vraag vaak meerdere vragen ineen. De antwoorden impliceren dan ieder afzonderlijk een vraag.

Maak één concrete vraag met een concreet antwoord.

Bij een matching- en matrixvraag is een dummyvraag wel toegestaan.

Fout: Welke bewering is juist?

- a. *Als de spanning groter wordt, dan wordt de stroom ook groter.*
- b. *Als de weerstand groter wordt, dan wordt de spanning ook groter.*
- c. *Als de weerstand groter wordt, dan wordt de stroom ook groter.*

Eigenlijk worden hier drie vragen gesteld:

- *Als de spanning groter wordt, wordt de stroom dan ook groter?*
- *Als de weerstand groter wordt, wordt de spanning dan ook groter?*

- *Als de weerstand groter wordt, wordt de stroom dan ook groter?*

6.9 De stam bevat geen aanvulzin of invulzin.

Bij een aanvul- of invulzin bevat de stam eigenlijk geen concrete vraag en de kandidaat moet voor beantwoording iedere keer de stam opnieuw lezen.

Fout: De regering van Nederland zetelt in ...

- Amsterdam*
- Den Haag**
- Haarlem*

Goed: In welke stad zetelt de regering van Nederland?

Fout: De toets 'Caps Lock' wordt gebruikt om in een tekst aan te brengen.

- cursivering*
- kapitalen**
- tabs*

Goed: Waarvoor wordt de toets 'Caps Lock' gebruikt?

6.10 De stam vraagt niet naar een mening.

Alle antwoorden op vragen als 'Wat vind jij...?' of 'Wat zou jij doen als....?' zijn in principe juist. Een item is geen onderdeel van een enquête, maar een middel om professionele kennis te toetsen.

Fout: Hoe bergt u vertrouwelijke documenten op?

Goed: Wat is de juiste manier om vertrouwelijk documenten op te bergen

Fout: Een bestaande klant stuurt een adreswijziging naar uw bedrijf. Wat doet u met deze gegevenswijziging?

Goed: Een bestaande klant stuurt een adreswijziging naar uw bedrijf. Wat is de juiste manier om deze gegevenswijziging te verwerken?

6.11 De stam bevat geen strikvraag.

De kandidaat mag niet bewust op het verkeerde been worden gezet.

*Fout: In box 3 betaalt u vermogensrendementsheffing.
Hoeveel procent is dat over het belastbaar inkomen?*

- a. 0%*
- b. 1,2%
- c. 5%

De vermogensrendementsheffing wordt niet geheven over het belastbaar inkomen maar over het gemiddelde nettovermogen, en wel 1,2%.

6.12 De stam is positief geformuleerd.

Een ontkenning in een vraag vergt een hogere leesvaardigheid van een kandidaat. Dubbele ontkenningen zijn nog lastiger leesbaar, zoals: niet ongewenst. Probeer ontkenningen waar mogelijk te vermijden.

Als het gebruik van een ontkenning onvermijdelijk is of functioneel (zoals bij een verbod), dan is de ontkenning onderstreept of in KAPITALEN.

Fout: Welke machine is niet geschikt voor houtbewerking?

- a. Bovenfrees.
- b. Kantenfrees.
- c. Sleuvenfrees.*

Goed: Welke machine is geschikt voor steenachtige materialen?

- a. Bovenfrees.
- b. Kantenfrees.
- c. Sleuvenfrees.*

Goed: Welk blusmiddel is niet geschikt om brand in elektrische materialen te blussen.

- a. Koolzuursneeuw.
- b. Poeder.
- c. Water.*

6.13 De stam bevat geen (taalkundige) aanwijzingen richting het goede antwoord.

*Fout: In box 3 betaalt u vermogensrendementsheffing.
Hoeveel procent is dat?*

- a. 1,2% over het gemiddelde netto-vermogen*
- b. 4% over het belastbaar inkomen.
- c. 30% over 4% van het gemiddelde netto-inkomen.

Het woord 'vermogen' komt zowel in de stam als in de sleutel voor en vormt hiermee een aanwijzing in de richting van de sleutel. Bovendien bevat dit item twee vragen: (1) Waarover wordt met (2) welk percentage de heffing geheven? De kandidaat kan het goede antwoord geven als hij het antwoord op (1) of op (2) weet.

*Goed: In box 3 betaalt u vermogensrendementsheffing.
Hoeveel procent is dat over het gemiddelde netto-vermogen?*

- a. 1,2% *
- b. 4%
- c. 30%

6.14 De stam en de layout:

- Gebruik bij grotere opsommingen, de verticale opsomming (ieder lid op een nieuwe regel).
- Gebruik aandachtsbolletjes als opsommingstekens.
- Begin ieder lid met een hoofdletter en eindig met een punt (Indien er sprake is van een hele zin met een persoonsvorm.)
- Achter getallen of valuta geen punt plaatsen.
- Wanneer de stam uit een uitgebreide casus bestaat, deel het item dan op in overzichtelijke alinea's (zonder witregel ertussen). Te lange alinea's bemoeilijken de leesbaarheid.
- Gebruik juiste en duidelijke verwijzingen naar teksten of afbeeldingen in een helder en leesbaar lettertype.
- Plaats de laatste zin van de stam, met de daadwerkelijke vraag, op een nieuwe regel.

7 De alternatieven

7.1 De alternatieven beginnen met een hoofdletter en eindigen met een punt, behalve als ze uit een getal bestaan.

Ook als het om valuta gaat eindigen we niet met een punt bv: De schade bedraagt € 100,50

7.2 Alle alternatieven geven een antwoord op de vraag.

Fout: Greet Houben heeft twee aanbiedingen liggen voor de zorgverzekering van komend jaar.

Hoe kan het dat er verschil zit in de premies?

- a. Bij een van de aanbieders kan gebruik zijn gemaakt van een collectiviteitskorting van maximaal 10%.*
- b. De aanbieders kunnen voor de basisdekking een verschillend dekkingsaanbod doen.*
- c. Er kan geen verschil in premie zijn bij gelijke dekkingen.*

Antwoord C is geen antwoord op de vraag. Het antwoord is immers in tegenstelling met de vraag.

7.3 Eén alternatief is duidelijk het juiste antwoord en de afleiders misleiden niet.

De sleutel is in alle situaties het goede antwoord en leidt niet tot discussie tussen inhoudelijk deskundigen. De afleiders moeten ook echt fout zijn en niet vanuit een ander standpunt te verdedigen zijn. Voorkom dus dat de alternatieven voor meer interpretaties vatbaar zijn.

De alternatieven moeten zodanig geformuleerd zijn dat de essentiële verschillen duidelijk naar voren komen. Vermijd dan ook dat verschillen tussen de alternatieven alleen bestaan uit woorden als 'ongeveer' en 'ruim'.

Fout: Welke software is geschikt om een gescande afbeelding af te drukken?

- a. Een multimedialprogramma.*
- b. Een tekenprogramma.**
- c. Een tekstverwerker.*

Met alle genoemde software kunnen in principe afbeeldingen afgedrukt worden.

7.4 De alternatieven bestaan niet uit dummyvariabelen.

Dummyvariabelen zijn antwoorden die verwijzen naar een ander antwoord, zoals ' a en b zijn juist' of 'alle antwoorden zijn correct'.

Fout: Wie is lid van het koninklijk huis?

- a. *Prins Constantijn.**
- b. *Prinses Irene.*
- c. *Alle van bovenstaande.*

Als de kandidaat weet dat alternatief b niet correct is, valt alternatief c automatisch af.

Fout: Wie is lid van het koninklijk huis?

- a. *Prins Constantijn.*
- b. *Prinses Willem Alexander.*
- c. *Alle van bovenstaande.**

Als c goed is , zal a, maar ook b als antwoord goed gerekend moeten worden.

7.5 De alternatieven overlappen elkaar niet.

Als de alternatieven bijvoorbeeld bestaan uit ranges van nummers, dan mogen de ranges elkaar niet overlappen. Of als de alternatieven bestaan uit categorieën, dan mag een alternatief niet in één van de categorieën vallen.

Fout: Waar komt suiker vandaan?

- a. *Van een dier.*
- b. *Van een plant.*
- c. *Van een schaap.*

Schaap en dier overlappen elkaar.

Goed: Waar komt suiker vandaan?

- a. *Van een dier.*
- b. *Van een plant.*
- c. *Van een mineraal.*

7.6 Alle alternatieven zijn plausibel.

Een alternatief mag niet uitgesloten worden door algemene kennis of toetswijsheid. Wanneer een alternatief duidelijk fout is, zal niemand ervoor kiezen en kan het beter achterwege gelaten worden. Bovendien neemt bij een onwaarschijnlijk alternatief de gokkans toe omdat een alternatief bij voorbaat afvalt. Als u niet voldoende plausible afleiders kunt bedenken, is het beter om minder alternatieven aan te bieden (en de cesuur hierop aan te passen).

Fout: Welke drank moet je gebruiken voor het flamberen van een omelette Vésuvienne?

- a. Bier.
- b. Rum.*
- c. Whisky.

Met bier kan niet geflambeerd worden.

Goed: Welke drank moet je gebruiken voor het flamberen van een omelette Vésuvienne?

- a. Cognac.
- b. Rum.*
- c. Whisky.

Fout: Een bestaande klant stuurt een adreswijziging naar uw bedrijf. Wat is de juiste manier om deze gegevenswijziging te verwerken?

- a. U maakt een nieuw dossier aan, want een nieuw adres betekent een nieuwe klant.
- b. U zoekt deze klant in het systeem binnen het bedrijf op en verandert de adresgegevens.*
- c. U prikt het kaartje op uw prikbord, zodat u de adresgegevens bij de hand heeft.

Alternatief c is zeer onwaarschijnlijk.

Goed: Een bestaande klant stuurt een adreswijziging naar uw bedrijf. Wat is de juiste manier om deze gegevenswijziging te verwerken?

- a. U maakt een nieuw dossier aan, want een nieuw adres betekent een nieuwe klant.
- b. U zoekt deze klant in het systeem binnen het bedrijf op en verandert de adresgegevens.*
- c. U stuurt alle medewerkers van uw bedrijf een mail met de nieuwe adresgegevens.

7.7 De alternatieven sluiten qua grammatica en inhoud aan op de vraag uit de stam.

Fout: Waarin kan een verpleger zien welke activiteiten op een dag moeten worden uitgevoerd?

- a. *Bij de verantwoordelijke voor de zorg.*
- b. *Bij het afdelingshoofd.*
- c. *In het zorgplan.**

De afleiders a en b sluiten niet aan op de stam omdat 'waarin' gevraagd wordt en niet 'bij wie'. Afleider c is dan ook de sleutel.

7.8 De alternatieven zijn qua lengte en specificiteit ongeveer gelijk.

Maak de alternatieven allemaal ongeveer even lang en gelijk in mate van specificiteit.

Het komt vaak voor dat het (vermoedelijk) goede antwoord ook het langste of meest specifieke antwoord is. Wanneer een kandidaat gokt op het langste antwoord als het goede antwoord, verhoogt dit de slagingskans zonder dat daadwerkelijk de kennis gemeten wordt.

Fout: Hoe moet een heftruck worden geparkeerd als deze tijdelijk niet wordt gebruikt?

- a. *In de buurt van de plek waar men bezig is met de vorken naar beneden.*
- b. *Op een daarvoor bestemde plaats buiten de transportroute, met de vorken plat op de grond, de handrem aangetrokken en de contactsleutel eruit.**
- c. *Op een plaats buiten de transportroute.*

Uit de lengte en de getailleerdheid is af te leiden dat alternatief b het juiste antwoord is. Bovendien is antwoord c, hoewel onvolledig, ook juist.

Goed: Als een heftruck tijdelijk niet gebruikt wordt, moet deze buiten de transportroute worden geparkeerd.

Aan welke eis moet bij het parkeren nog meer worden voldaan

- a. *De contactsleutel moet in het contact zitten.*
- b. *De handrem moet zijn aangetrokken.**
- c. *De vorken moeten op werkhoogte zijn gebracht.*

7.9 De alternatieven zijn qua woordgebruik, grammaticale constructie en formulering onderling vergelijkbaar.

Het alternatief met bijvoorbeeld een meer zakelijke of formele formulering zal vaak bij voorbaat gekozen worden als het juiste antwoord. Vermijdt ook 'echo's' (dat wil

zeggen letterlijke gedeelten van de stam) in slechts één van de afleiders. Het alternatief met een echo heeft namelijk grote aantrekkingskracht op de kandidaat.

Fout: Wat duidt dit bord aan? (met een plaatje van een bord)

- a. *Alleen toegang voor voetgangers.*
- b. *Niet in rijden, behalve als men hier woont.*
- c. *Verboden in te rijden voor alle gemotoriseerd verkeer.**

Antwoord c valt op door het formele woordgebruik en antwoord b door de vlotte formulering. Antwoord c zal waarschijnlijk het juiste antwoord zijn.

Fout: Wat betekent het spreekwoord 'Wie eens steelt, is altijd een dief'?

- a. *Als je iemand bedriegt, word je zelf ook bedrogen.*
- b. *Als je niet eerlijk bent, kun je dat nooit meer vergeten.*
- c. *Wie eenmaal een misstap begaat, is altijd onbetrouwbaar.**

Door de grammaticale constructie en de woordkeus van stam en alternatief c wordt een verwijzing naar het goede antwoord gegeven.

7.10 Ja/Nee en Juist/onjuist-vragen hebben slechts twee alternatieven; Ja-Nee of Juist-Onjuist.

Fout: De heer en mevrouw Vink willen een en/of-rekening openen bij de bank. Moeten zij zich hiervoor legitimeren?

- a. *Legitimatie van beiden is verplicht.**
- b. *Legitimatie van één van beiden is verplicht.*
- c. *Dat hoeven zij niet.*

Antwoord op een dergelijke vraag is ja of nee.

Fout: De heer en mevrouw Vink willen een en/of-rekening openen bij de bank. Moeten zij zich hiervoor legitimeren?

- a. *Ja, legitimatie van beiden is verplicht.**
- b. *Ja, legitimatie van één van beiden is verplicht.*
- c. *Nee.*

Er wordt gevraagd of zij (dus allebei) zich hiervoor moeten legitimeren, antwoord b zou dus ook nee moeten zijn.

Goed: De heer en mevrouw Vink willen een en/of-rekening openen bij de bank. Moeten zij zich hiervoor beide legitimeren?

- a. *Ja.**
- b. *Nee.*

7.11 De alternatieven zijn, waar mogelijk, positief geformuleerd.

Als een negatieve formulering noodzakelijk is, maak dan gebruik van onderstreping of KAPITALEN.

7.12 De alternatieven (of stelling in de stam) bevatten geen absolute of vage formuleringen.

Het gebruik van absolute woorden als 'altijd', 'nooit', 'uitsluitend', 'alleen' en 'zeker' in de alternatieven wijst vaak op foute antwoorden, omdat in de meeste gevallen wel uitzonderingen denkbaar zijn. Alleen door de toevoeging van het absolute woord is het betreffende alternatief onjuist.

Het gebruik van vage woorden als 'vaak', 'meestal', 'nauwelijks', 'soms' en 'enige' wijst vaak op het goede antwoord. Alleen door de toevoeging van het vage woord is het betreffende alternatief juist.

Ook bij Ja/Nee en Juist/onjuist-vragen dienen absolute of vage formuleringen vermeden te worden. Stellingen met een absoluut woord zijn bijna altijd onjuist en stellingen met een vaag woord zijn bijna altijd juist.

7.13 De afleiders staan in een logische volgorde.

De alternatieven worden op alfabetische volgorde gezet, in opklimmende getalgrootte of chronologisch. Zo wordt voorkomen dat kandidaten denken dat er informatie uit de volgorde van de afleiders is af te leiden. Bij alternatieven met getallen vereenvoudigt een logische volgorde de beantwoording van de vraag. Het willekeurig plaatsen van alternatieven door een toetservicesysteem kan beter niet toegepast worden als de alternatieven een logische volgorde ten opzichte van elkaar hebben (zoals bij getallen).

N.B. In relatie met spieken is het aan te bevelen om bij geautomatiseerde toetsafname de antwoorden per kandidaat in een andere willekeurige volgorde te zetten (uitgezonderd de numerieke antwoorden).

Fout: Wat is het maximum gewicht van een auto die met het rijbewijs B mag worden bestuurd?

- a. 4.000 kilogram.
- b. 2.500 kilogram.
- c. 3.500 kilogram.*
- d. 3.000 kilogram.

Goed: Wat is het maximum gewicht van een auto die met het rijbewijs B mag worden bestuurd?

- a. 2.500 kilogram.
- b. 3.000 kilogram.
- c. 3.500 kilogram.*
- d. 4.000 kilogram.

8 Taalgebruik

8.1 Schrijf items gericht op taalniveau B2.

Voorkomen moet worden dat de moeilijkheid van de vraag veroorzaakt wordt door de formulering.

8.2 Gebruik grammaticaal juiste zinnen, de juiste interpunctie, en de correcte spelling.

8.3 Maak korte zinnen.

Probeer zinnen kort te houden, maar laat niet zomaar woorden weg die de zin leesbaar maken, zoals lidwoorden. Zet de belangrijkste gegevens in de stam en vermijd dat aanvullende informatie in de alternatieven wordt vermeld.

Fout: Welke activiteiten moeten in de werkmap onder de rubriek 'werktijd' worden ingevuld?

*Goed: In de werkmap staat de rubriek 'werktijd'.
Wat moet je daar invullen?*

8.4 Vermijd tussenzinnen en samengestelde zinnen (hoofdzin + bijzin).

Zet tussenzinnen en samengestelde zinnen om in twee hoofdzinnen. Als het niet mogelijk is om een samengestelde zin te vermijden, gebruik dan de volgorde hoofdzin + bijzin in plaats van andersom. Dit verhoogt het leesgemak.

Fout: Jan de Hond, een jongen van 14 jaar oud, gaat werken als vakkenvuller bij de Aldi.

Goed: Jan de Hond is een jongen van 14 jaar. Hij gaat werken als vakkenvuller bij de Aldi.

Fout: Nadat Janneke de Vries de mail heeft gecontroleerd, gaat zij de inkomende post verwerken.

Goed: Janneke de Vries controleert eerst de mail. Hierna gaat zij de binnengekomen post verwerken.

8.5 Gebruik zo veel mogelijk een actieve formulering.

Vermijd zoveel mogelijk constructies met 'worden'.

Fout: De bezoeker wordt door de receptionist ontvangen.

Goed: De receptionist ontvangt de bezoeker.

Fout: Wat wordt verstaan onder 360 gradenfeedback?

Goed: Wat is 360 gradenfeedback?

8.6 Maak consequent gebruik van de aanspreektitel (u of je/jij).

8.7 Vermijd laagfrequente woorden (niet vaak voorkomende woorden) en formele taal.

<i>Fout: defect</i>	<i>Goed: kapot</i>
<i>op welke manier</i>	<i>hoe</i>
<i>werkzaamheden verrichten</i>	<i>werken</i>
<i>gering</i>	<i>weinig</i>
<i>met betrekking tot</i>	<i>over</i>
<i>op deze wijze</i>	<i>zo</i>
<i>tevens</i>	<i>ook</i>
<i>meedelen</i>	<i>zeggen, vertellen</i>
<i>conform</i>	<i>volgens</i>
<i>reeds</i>	<i>al</i>

Fout: In welke situatie dient men de rijsnelheid te verminderen?

Op een zekere dag gaat het winkelpand door brand verloren.

Goed: Wanneer moet u de rijsnelheid verminderen?

De winkel brandt uit.

8.8 Gebruik één woord voor één begrip (toetstermen zijn hierbij leidend).

Streef naar uniformiteit bij het gebruik van jargon.

8.9 Pas op met merknamen.

Het gebruik van merknamen en bedrijfsnamen maakt een vraag concreet en spreekt daardoor meer aan. Voorzichtigheid is geboden bij het gebruik van bestaande bedrijfsnamen. Zorg voor zoveel variatie zodat niet de indruk kan ontstaan dat de examenbank gelieerd is aan een bepaald bedrijf.

Het gebruik van een bedrijfsnaam in een item met een negatieve lading (fraude o.i.d.) moet worden vermeden.

8.10 Gebruik geen grappig bedoelde persoonsnamen, merk of bedrijfsnamen, varieer het gebruik van namen (laat het een afspiegeling van de Nederlandse samenleving zijn) en gebruik altijd een voor- en achternaam.

Fout: Jan Citroen gaat werken bij groentewinkel 'De toffe peer'.

Goed: Ahmed Saidi gaat werken bij een groentewinkel.

Fout: Jan sluit een verzekering af.

*Fout: De heer Hoekstra sluit een verzekering af .
Goed: Jan Hoekstra sluit een verzekering af.*

8.11 Vermijd het gebruik van afkortingen tenzij het om relevant jargon of algemeen bekende afkortingen (zoals AOW) gaat.

9 Richtlijnen voor het ontwikkelen van een casus

Een casus bevat de benodigde gegevens om de vraag te kunnen beantwoorden.

Fictief voorbeeld: de casus is cursief weergegeven; de alternatieven en de grafiek ontbreken in dit voorbeeld. De casus en de vraag zijn gescheiden door een witregel.

U werkt in een groothandel die o.a. sporttassen verkoopt. Door middel van een belactie is de verkoop van deze tassen behoorlijk gestegen. De inzet van een belbureau heeft echter ook geld gekost. In de grafiek kunt u de ontwikkeling van de omzet en de kosten aflezen.

Vanaf welke maand leverde de belactie winst op?

Nog een fictief voorbeeld: de casus is cursief weergegeven

U werkt in een groothandel die o.a. sporttassen verkoopt. Door middel van een belactie is de verkoop van deze tassen de afgelopen maand behoorlijk gestegen. De inzet van een belbureau heeft echter ook geld gekost.

Geef aan hoe omzet, kosten en winst zich afgelopen maand ontwikkeld hebben.

Kosten: **gestegen**/gedaald/niet aan te geven

Omzet: **gestegen**/gedaald/niet aan te geven

Winst: **gestegen** gedaald/**niet aan te geven**

Een casus toevoegen gebeurt alleen als de toetsterm daar aanleiding toe geeft. De toetsterm bevat dan de tussenzin: gegeven een beschreven situatie (of een variant daarop). Doel van een casus is om aan te sluiten bij de realiteit van het beroep en recht te doen aan de taxonomiecode.

Voorbeelden:

1. De kandidaat kan voor een beschreven situatie, met behulp van kosten en omzetcomponenten, prijscalculaties uitvoeren (Taxonomie: Tp)
2. De kandidaat kan met behulp van een grafiek, vaststellen op welke wijze omzet, kosten en winst zich ontwikkelen. (Taxonomie: Tp)
3. De kandidaat kan, gegeven een SLA, het effect berekenen van niet beïnvloedbare stuurcriteria zoals bezettingsgraden en wachtrijen op het service level. (Taxonomie: Tp)
4. De kandidaat kan, gegeven een budget, beoordelen welke communicatiemiddelen haalbaar zijn. (Taxonomie: Ti)

De itemontwikkelaar moet uiteraard de stam voorzien van de benodigde situatieomschrijving, grafiek, SLA, of wat dies meer zij. De situatiebeschrijving en/of de documentatie voorziet de kandidaat van de benodigde informatie om de vraag te kunnen beantwoorden. Zonder deze informatie is het voor hem niet mogelijk een antwoord te geven op de vraag.

De toegevoegde informatie kan meer informatie bevatten dan de kandidaat nodig heeft om het vraagstuk op te kunnen lossen. Dit is met name het geval als er een analyse uitgevoerd moet worden of als er een selectie uit de aangeboden informatie gemaakt moet worden. Het is van belang in de gaten te houden dat de (overbodige) informatie in relatie staat tot het beantwoorden van de vraag. Het heeft consequenties voor de tijd die een kandidaat besteedt aan het beantwoorden. Bij het aangeven van de duur van het tentamen moet hier rekening mee gehouden worden. Omdat een item waarin een casus verwerkt zit een kandidaat veel leestijd kost, verdient het aanbeveling, waar mogelijk, de casus op meerdere toetstermen van toepassing te laten zijn.

10 Gebruikte literatuur

Teelen Kennismanagement (2004): Toetsontwikkeling in de praktijk. Teelen, Wilp

Sanders , P (redactie) (2011): Toetsen op school. Cito, Arnhem

Van Berkel, H., Draaijer, S. (2011): Gids voor toetsontwikkeling: Examens, tijdschrift voor de toetspraktijk (nr. 1), maart 2011